

Accés a la cultura: entre dret democràtic i instrument de política pública

Publicat per [Interacció](#) [1] el 09/11/2015 - 16:58 | Última modificació: 28/04/2026 - 12:53

L'informe *Access to Culture – Policy Analysis* parteix d'una constatació que travessa tota la història de les polítiques culturals europees: l'accés a la cultura no és una qüestió tècnica, sinó una expressió directa de les relacions de poder i de les formes d'inclusió o exclusió que defineixen cada societat. Des dels orígens de les institucions culturals modernes, vinculades a les elits i a la construcció de la identitat nacional, fins a les polítiques de democratització cultural del segle XX, l'accés ha funcionat com un indicador de qui forma part de la comunitat política i en quines condicions.

El text reconstrueix aquesta evolució mostrant com, a partir dels anys setanta, l'accés es converteix en un objectiu explícit de política pública. L'expansió de l'estat del benestar i el concepte de "democràcia cultural" impulsen mesures per obrir les institucions a sectors exclosos. Aquesta obertura, però, manté una ambivalència estructural: amplia els públics potencials sense alterar profundament els codis, les jerarquies i les formes de legitimitat del sistema cultural. El resultat és una ampliació limitada de la participació, amb una persistència de desigualtats en l'ús real de les institucions.

A partir dels anys vuitanta i noranta, el document identifica un segon desplaçament. La creixent heterogeneïtat social i la pressió econòmica introdueixen lògiques de gestió i criteris d'eficiència que transformen el sentit de l'accés. Les institucions passen a ser avaluades per la seva capacitat d'atreure públics, i l'accés es redefineix progressivament en termes de participació i consum. Aquest gir cap al mercat no elimina les barreres, sinó que les reformula: l'accés esdevé formalment més obert, però continua condicionat per factors educatius, socials i simbòlics que el text identifica com a herència d'una "història d'exclusió" encara activa.

L'anàlisi incorpora també el paper de la Unió Europea, que introdueix l'accés a la cultura com a objectiu retòric central sense desenvolupar instruments polítics coherents amb aquesta ambició. Tal com es destaca en el resum del marc europeu, existeix una distància persistent entre els compromisos declarats i les pràctiques efectives. Aquesta bretxa es manifesta tant en la manca d'indicadors consistents com en la fragmentació de les polítiques, sovint subordinades a altres objectius com la cohesió social o el creixement econòmic.

El text és especialment rellevant en la seva lectura de les tendències contemporànies. D'una banda, la digitalització i la mercantilització amplien l'oferta cultural i aparentment redueixen les barreres d'accés. De l'altra, aquestes mateixes dinàmiques generen noves formes de desigualtat i reforcen la segmentació dels públics. Paral·lelament, emergeixen pràctiques de "repolitització" que qüestionen la idea d'un accés concedit des de les

institucions i reivindiquen la participació en la definició mateixa de l'oferta cultural i de les polítiques.

L'aportació central de l'informe no és proposar un model únic, sinó evidenciar la complexitat del concepte d'accés. No es tracta només d'obrir portes, sinó de revisar què s'hi ofereix, qui decideix i quines condicions fan possible la participació efectiva. En aquest sentit, el text desplaça la pregunta clàssica: qui accedeix a la cultura, cap a una altra de més complexa: com es construeixen les condicions d'accés i quin tipus de sistema cultural aquestes condicions acaben produint.

Referència

EDUCULT. (2013). *Access to Culture – Policy Analysis: Final Report*. [Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: accés a la cultura

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: desigualtats culturals

Etiquetes: polítiques culturals

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2015/acces-cultura>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/e150243.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/6148>